

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Poročilo Senata za prekrške o delu v letu 1956

(Gradivo za 19. skupno sejo Okrajnega ljudskega odbora)

ORGANIZACIJA UPRAVNEGA KAZNOVANJA

Od reorganizacije okrajnih in občinskih ljudskih odborov obstajajo pri OLO senat za prekrške in sodniki za prekrške, pri občinskih LO pa samo sodniki za prekrške kot posebni organi LO. V zakonu o pristojnosti okrajnih in občinskih odborov je določena tudi stvarna pristojnost teh organov. Kljub organizacijsko tehničnim in personalnim težavam, ki jih je bilo čutiti v prvih mesecih vzpostavljanja institucije občinskih sodnikov za prekrške, je le-ta sedaj organizacijsko in kadrovske toliko utrjena, da je sposobna opravljati svoje delo in normalno funkcionirati.

Pri OLO obstaja senat za prekrške, ki ga sestavljajo predsednik senata, namestnik predsednika in 16 sodnikov porotnikov. Posle okrajnega sodnika za prekrške opravlja 5 sodnikov. Mnenja smo, da to število ustreza dejanskim potrebam našega okraja.

Da bi najne primere, ko je storilec prekrška pridržan, čim hitreje reševali, so bili od OLO na predlog TNZ izvoljeni 4 namestniki sodnika za prekrške (od teh je 1 zaradi bolezni odpadel), ki so pri stalni službi TNZ in delajo v turnusih, tako da je eden od njih stalno v službi. Omenjeni namestniki sodnikov so istočasno uslužbenci kriminalistične službe v okviru stalne službe.

Med občinami v okraju so tudi manjše, tako da posle sodnikov za prekrške opravljajo uslužbenci OLO honorarno, t. j. poleg svojega rednega dela ali opravlja en sodnik posle za dve občini, v enem primeru celo za tri občine. V vseh 23 občinah tukajšnjega okraja opravlja posle sodnika za prekrške 16 oseb.

Medtem ko imajo okrajni sodniki za prekrške sedaj že večletno prakso, saj večina od njih dela v upravnem kaznovanju, odkar ta institucija obstoji, imamo samo enega občinskega sodnika, ki je že prej opravljal te posle. Kar se strokovnih kvalifikacij tiče, smemo biti s sodniki zadovoljni. Poleg predsednika senata in njegovega namestnika so diplomirani pravniki tudi trije okrajni sodniki za prekrške. Eden od okrajnih sodnikov je diplomiral na Višji šoli Državnega sekretariata za notranje zadeve (FLRJ) in je v smislu določb Temelj-

nega zakona o prekrških kvalificiran za to funkcijo, drugi pa je absolvirani pravnik z dolgoletno pravno prakso.

Namestniki sodnikov za prekrške (pri stalni službi) nimajo potrebnih kvalifikacij za opravljanje teh poslov in tudi ne prejemaajo za le-te nobenega honorarja ali nagrade.

Od skupnega števila občinskih sodnikov je 13 diplomiranih pravnikov in le trije nimajo fakultetne izobrazbe. Med pravniki-sodniki so taki, ki opravljajo na občinah ali kje drugje posle pravnih referentov, trije pa so upokojeni sodniki. Vsi ti delajo kot honorarni uslužbenci.

UPRAVNE KAZENSKKE ZADEVE

Okrajni sodniki so v letu 1956 obravnavali 9600 upravnokazenskih zadev. Od tega števila je bila v 6504 primerih izrečena kazen, v 1664 primerih je bil postopek ustavljen, drugim organom je bilo odstopljenih 986 primerov. Isto sodniki so v istem razdobju nudili pravno pomoč drugim organom v 168 primerih. Zadev, ki so v delu in ki čakajo rešitve, imajo okrajni sodniki 446.

V letu 1956 so občinski sodniki za prekrške obravnavali 15.711 upravnokazenskih zadev in izrekli 9786 kazni. Postopek so v tem letu ustavili občinski sodniki v 1797 primerih, odstopili predmete drugim organom v 3696 primerih in nudili pravno pomoč v obliki zaslišanj obdolžencev ali prič v 517 primerih. Nerešenih je ostalo občinskim sodnikom za prekrške 432 predmetov.

Senat za prekrške OLO, ki je pričel s svojim delom po izvolitvi sodnikov porotnikov, t. j. v mesecu maju 1956, je doslej rešil 168 pritožb na odločbe občinskih sodnikov za prekrške. Od tega števila je senat 37 odločb potrdil, 68 spremenil, 8 vrnil v pristojno reševanje oziroma odločanje, 55 odločb pa razveljavil, in sicer 23 zaradi pomanjkljivo izvedenega postopka, 16 ker dejanje ni bilo prekršek ali je prekršek zastaral in 16 odločb zaradi kršitve stvarne pristojnosti.

V naslednjem podajamo razporednico s prikazom števila pravno močno izrečenih kazni po posameznih vrstah prekrškov, ki so bili obravnavani v letu 1956 po okrajnih sodnikih za prekrške.

VABILO

Na podlagi 83. čl. Zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS št. 19-89/52), v zvezi z 48. čl. Statuta Okraja Ljubljana, sklicujem

19. skupno sejo

okrajnega zbora in zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana, ki bo v petek, dne 5. julija 1957, ob 9. uri dopoldne v sejni dvorani na Magistratu v Ljubljani.

Predlagam naslednji

dnevni red:

1. Poročilo in razprava o delu Senata za prekrške v letu 1956.
2. Predlog odloka o odškodnini za popolno razlastitev kmetijskih in nerodovitnih zemljišč za leto 1957.
3. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o pobiranju občinskega prometnega davka na območju okraja Ljubljana.
4. Predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o občinskem prometnem davku od prometa na drobno na območju mesta Ljubljane.
5. Predlog odloka o določanju in reviziji cen zdravstvenih storitev in o plačevanju nadnormnega dela zobnih ambulant v finančno samostojnih zdravstvenih zavodih okraja Ljubljana.
6. Potrditev Statuta Gostinske zbornice okraja Ljubljana.
7. Potrditev spremembe Statuta Obrtne zbornice okraja Ljubljana.
8. Pritrditev k odloku občinskega ljudskega odbora Loška dolina o pobiranju turistične takse.
9. Potrditev odloka občinskega ljudskega odbora Medvode o spremembah in dopolnitvah odloka o stanovanjski tarifi ter delitvi najemnin na sklade in njih uporabi.
10. Predlog odločbe o razglasitvi Ljudske univerze v Ljubljani za finančno samostojni zavod in potrditev pravil Zavoda.
11. Potrditev odločbe državnega tajnika za Notranje zadeve LRS o usklajitvi območij postaj LM v Ljubljani z območji občin in o ukinitvi postaje LM št. 6 v Ljubljani.
12. Potrditev pravilnikov o plačah zavodov in Komunalne banke v Ljubljani.
13. Predlog o odobritvi proračuna Komunalne banke za leto 1957.
14. Gospodarske zadeve:
 - a) Pritrditev k sklepu Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Center o uvedbi prisilne uprave Trgovskega podjetja »Zito-Moka«, Ljubljana.
 - b) Pritrditev k sklepu Občinskega ljudskega odbora Domžale o prenehanju čevljarke delavnice v Prevojah.
 - c) Pritrditev k sklepu Občinskega ljudskega odbora Mengeš o izločitvi obrata »Parket« Mengeš iz sestava podjetja »LID« Domžale.
 - d) Pritrditev k sklepu Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Siška o izločitvi gostišča »Split« iz sestava Gostinskega podjetja »Primorje«.
 - e) Garancije.
 - f) Sklepanje o predlogu Ribiškega društva Ljubljana, da se potoki Gameljščica, Bistra, Hribški potok pri Vrhniki, Račna, Stična ter Jezero pri vasi Jezero proglašajo kot gojitvene vode.
15. Sklepanje o ugovorih zoper plačilne naloge Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani.
16. Pritrditev k sklenitvi kupne pogodbe, sklenjene med Univerzo in privatniki za izgradnjo stanovanj uslužbencev.
17. Predlog za sklenitev kupne pogodbe med Okrajem Ljubljana in Kregar Stanefom iz Vižmarij.
18. Predlogi odločb za vrnitev razlaščenih zemljišč bivšim lastnikom.
19. Odločanje o pritožbi pevskega društva »Slavček« v Smartnem ob Savi proti odločbi Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Moste glede prenosa nepremičnin v k. o. Smartno ob Savi na SLP.
20. Predlog za soglasje k odlokom občinskih ljudskih odborov o povračilu stroškov za službena potovanja in terensko delo.
21. Sklepanje o odločbah o sistematizaciji delovnih mest in sklepanje o odlokih o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih uslužbencev finančno samostojnih zavodov: Mestni arhiv, Mestni muzej, Slovanska knjižnica, Srednja baletna šola, Pionirska knjižnica in Jakopičev paviljon.
22. Predlog za potrditev odločb o spremembah in dopolnitvah odločb o sistematizaciji delovnih mest občinskih ljudskih odborov: Ljubljana-Siška, Logatec in Loška dolina.
23. Predlog za potrditev odlokov o spremembah in dopolnitvah odlokov o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih uslužbencev občinskih ljudskih odborov: Ljubljana-Moste, Ljubljana-Siška, Domžale, Kamnik, Litija in Logatec.
24. Predlog o spremembi odloka o dopolnilnih plačah direktorjem šol, ki nimajo nazivov prosvetnoznanstvene stroke.
25. Personalne zadeve.

Vsak ljudski odbornik ima pravico ustno ali pismeno predlagati spremembo ali dopolnitev dnevnega reda.

Morebitno odsotnost javite skupščinski pisarni OLO, Kresija, soba št. 16/I (telefon 21-939).

Predsednik OLO: dr. Marijan Dermastia l. r.

Javni red in mir	2621
lažne novice	48
omalovaževanje	76
izmikanje delu	340
pijančevanje na javnem kraju	11
prostitucija	17
igra na slepo srečo in beračenje	181
pravni položaj verskih skupnosti	5
ostali predpisi s področja javnega reda in notranje ureditve	161
neprijave bivališča	178
osebne izkaznice	226
nabiranje prispevkov	18
neprijava prireditve	76
obmejni pas	20
javni promet	1569
nedovoljena posest orožja	111
gozdni prekrški	576
ribolov in lov	40
trgovinski predpisi	45
obrti predpisi	9
gostinstvo	77
gradbeništvo	38
finance	4
ostali gospodarski predpisi	88
socialno zavarovanje	821
delovna razmerja	53
zdravstveni predpisi	42
prosveta	1
hig. tehn. zaščita pri delu	9
zakon o voj. obv. drž. FLRJ	124
odloki MLO in OLO	24

Pregled pravnomočno izrečenih kazni, ki so jih izrekli občinski sodniki za prekrške v letu 1956 je naslednji:

predpisi s področja javnega reda in notranje ureditve	411
neprijave bivališča	777
osebne izkaznice	1133
javni promet	4167
nedovoljena posest orožja	1
predvojaška vzgoja	8
gozdni predpisi	16
ribolov in lov	13
trgovinski predpisi	35
obrti predpisi	488
gostinstvo	44
gradbeništvo	222
finance	11
ostali gospodarski predpisi	230
socialno zavarovanje	11
delovna razmerja	115
zdravstveni predpisi	252
prosveta	113
učenci v gospodarstvu	3
hig. tehn. zaščita pri delu	11
zakon o voj. obv. drž. FLRJ	28
odloki MLO in OLO	1193

Gornjim podatkom dodajamo še številni prikaz vseh pravnomočno izrečenih upravnih kazni, ki so jih v preteklem letu izrekli okrajni in občinski sodniki za prekrške skupaj v primerjavi s podatki za leto 1956.

	Leto 1955	1956
Javni red in mir	2846	2621
lažne novice	36	45
omalovaževanje	122	77
izmikanje delu	254	340
pijančevanje na javnem kraju	7	11
prostitucija	22	17
igra na slepo srečo in beračenje	201	181
pravni položaj verskih skupnosti	14	5
ostali predpisi s področja javnega reda in notranje ureditve	227	580
neprijave bivališča	673	955
osebne izkaznice	669	1359
nabiranje prispevkov	88	19
neprijava prireditve	93	76
obmejni pas	35	20
javni promet	3284	5736
nedovoljena posest orožja	125	112
predvojaška vzgoja	81	8
gozdni predpisi	419	592
ribolov in lov	52	53
trgovinski predpisi	9	81
obrti predpisi	178	497
gostinstvo	104	121
gradbeništvo	66	260
finance	17	15
ostali gospodarski predpisi	209	317
socialno zavarovanje	215	832
delovna razmerja	134	168
zdravstveni predpisi	73	294
prosveta	107	114
učenci v gospodarstvu	4	3
hig. tehn. zaščita pri delu	7	20
zakon o voj. obv. drž. FLRJ	107	152
železniški predpisi	13	
odloki MLO in OLO	1109	1217

Ce primerjamo število upravnih kaznovanih državljanov v letu 1955 s številom upravnih kaznovanih v letu 1956, lahko ugotovimo močan porast kaznovanih v letu 1956. Medtem ko je bilo v letu 1955 pravnomočno kaznovanih 10.716 fizičnih in 16 pravnih oseb, je bilo v letu 1956 kaznovanih 15.436 fizičnih in 63 pravnih oseb. Število kaznovanih je zlasti močno poraslo v I. polletju, v II. polletju pa že opazimo občutno padanje števila kaznovanih. K številu kaznovanih v letu 1956 naj do-

damo, da je bilo v I. polletju kaznovanih s pravnomočno odločbo 8656 fizičnih in 28 pravnih oseb, torej dosti več kot v II. polletju, ko je bilo kaznovanih 6780 fizičnih in 35 pravnih oseb. Če primerjamo številčno stanje prebivalstva v okraju s številom upravnih kaznovanih, lahko ugotovimo, da je bil kaznovan skoraj vsak 19. državljan ali drugače povedano, kaznovanih je bilo 5,6% državljanov našega okraja. Socialni sestav upravnih kaznovanih je naslednji:

Sodniki za prekrške so v I. 1956 kaznovali	delavcev	kmetov	uslužbencev	obrtnikov	ostalih
okrajni	2394	629	1662	661	1349
občinski	4980	1078	1009	628	1046
Skupaj	7374	1707	2671	1289	2395
	ali 47,8%	11,05%	17,2%	8,3%	15,5%

Kakšne kazni so sodniki za prekrške izrekli v preteklem letu zoper fizične osebe, vidimo iz naslednjega prikaza:

	okrajni sodniki	občinski sodniki
število izrečenih zapornih kazni	1.037	20
skupno trajanje v dnevih	12.835	153
Denarne kazni		
nad 10.000 din	22	4
nad 5000 do 10.000 din	110	86
nad 3000 do 5000 din	352	137
nad 2000 do 3000 din	448	240
nad 1000 do 2000 din	1.781	960
nad 500 do 1000 din	1.614	2049
do 500 din	2.004	5612
ukori	182	180

S kakšnimi kaznimi so bile kaznovane pravne osebe, pa vidimo iz naslednjega prikaza:

	okrajni sodniki	občinski sodniki
Denarne kazni		
nad 50.000 din	4	
nad 10.000 do 50.000 din	9	
nad 5000 do 10.000 din	11	1
nad 1000 do 5000 din	23	
do 1000 din	9	3

KAZNOVALNA POLITIKA

Naša kaznovalna politika se v preteklem letu načelno ni bistveno spremenila. Izrek o višini kazni je bil predvsem odvisen od dveh glavnih momentov, to je, od vrste prekrška in od storilca samega. Če je prekršek predstavljal večjo družbeno nevarnost, če je imel politično obeležje, ko je bil napaden ali blaten organ LM, ali če se mu storilec ni pokoraval v postopku z njim, v primerih nekaterih gospodarskih prekrškov in podobno, smo zavzemali pri izreku kazni ostrejši kriterij.

Zapornih kazni je bilo v letu 1956 (1057) izrečenih nekaj manj kot v letu 1955 (1101), kljub temu, da je bilo lani pravnomočno kaznovanih nad 5000 oseb več kot v letu 1955. Zaporne kazni smo izrekli le v primeru težkih kršitev javnega reda, miru ter družbene discipline. Tako smo na primer izrekli 339 zapornih kazni zaradi vdajanja brezdelju, 287 zaradi klateštva, neprijave stalnega bivališča in kršitev predpisov o osebnih izkaznicah, 238 zaradi pretepev, neredov in izredno drznega vedenja na javnem kraju, 111 zaradi prosjačenja ali vdajanja igri na slepo srečo, 24 zaradi razširjanja lažnih novic, 17 zaradi vdajanja prostituciji itd.

Višina kazni je bila seveda odvisna tudi od tega, kdo je prekršek storil. Tu smo predvsem gledali, ali je storilec sicer neoporečen državljan, ali je že bil kazensko ali upravno prejšje kaznovan, njegovo socialno stanje in podobno.

Upravne kazenske zadeve zoper mladoletnike je vodil vedno eden in isti sodnik za prekrške, ker smo menili, da je obravnavanje storilcev mladoletnikov stvar, ki ji je treba posvečati posebno pozornost. Naloga tega sodnika je tudi, da sodeluje z

organi, ki delajo na področju vzgoje. Zapornih kazni zoper mladoletnike ni bilo.

V primerih, ko je šlo za lažje prekrške in ko je bilo iz prijave popolnoma evidentno, kdo in kakšen prekršek je storil, smo se posluževali zakonitih možnosti in izdajali odločbe brez zaslišanja obdolžencev, t. j. v skrajšanem postopku. Na ta način prihranimo državljanom na izgubi časa in stroških, ki bi jih utrpeli, če bi jih klicali na zaslišanje zaradi več ali manj malenkostnih stvari.

Pri uvajanju postopka smo se postavili na stališče, da ni treba obvezno kaznovati vsakega, ki je ovaden. Tako smo v neredkih primerih, ko je storil prekršek še nepredkaznovani državljan in je bila posledica neznatnega značaja, storilca pozvali, ga opozorili na nepravilnost in če je kazalo, da bo opomin vzgojno vplival na storilca, smo ga kaznovali z ukorom ali postopek ustavili. Bili so tudi česti primeri, ko zaradi neznatnosti prekrška nismo postopka niti uvedli.

Prijavljanje prekrškov

Kljub takšni kaznovalni politiki je, kot smo že v tem poročilu ugotovili, močno poraslo število upravnih kaznovanih v okraju. Ugotovili pa smo tudi, da je število prijav v II. polletju lanskega leta močno padlo, saj so sodniki za prekrške prejeli v II. polletju 3446 prijav manj kot v I. polletju. Tak normalen porast prijav smo občutili že koncem leta 1955 in v prvih mesecih lanskega leta in nanj tudi opozorili organe, ki prijavljajo, predvsem LM. TNZ je pogosto opozarjalo PLM, da organi LM preveč dosledno prijavljajo kršilce prometnih predpisov, da pa premalo opo-

zarjajo državljane in pre malo izterjavajo denarne kazni na licu mesta od kršilcev cestno prometnih predpisov. Rezultate tega prizadevanja TNZ sodniki za prekrške že občasno in to tudi kažejo statistični podatki.

Tudi z Zavodom za socialno zavarovanje smo stopili v stik in odgovorne tovariše opozorili na veliko število njihovih prijav in na potrebo, da gredo tudi oni predvsem na opozarjanje storilcev prekrškov in le v težjih primerih na prijavljanje.

Največ prijav prejemo od organov notranjih zadev (75%), sledijo organi socialnega zavarovanja, inšpekcije, Biro za posredovanje dela, gozdne uprave in logarji, upravni organi ljudskih odborov in v redkih primerih tudi državljani. Zlasti v II. polletju preteklega leta smo začeli, da so začeli prijavljati tudi upravni organi ljudskih odborov, česar prej ni bilo, ali pa je bilo zelo redko.

Uslužbenci LM prijavljajo vse vrste kršitev predpisov s področja notranje ureditve, prekrške zoper javni red in mir ter javni promet gospodarskih in gozdnih prekrškov, prijavljajo pa tudi kršitve predpisov o socialnem zavarovanju, delovnih razmerjih itd. Moramo priznati, da so prijave, ki nam jih pošilja PLM vedno bolj kvalitetne, v večini primerov kvalitetnejše od prijav, ki nam jih pošilja drugi organi.

Razni upravni organi ljudskih odborov prijavljajo predvsem take kršitve predpisov, kot so na primer predpisi, ki regulirajo stanovanjske zadeve, predvojaško vzgojo, obvezno šolstvo, razna področja gospodarstva itd.

Zanimiva je ugotovitev, da še vedno prijavljajo PLM več gozdnih prekrškov kot gozdne uprave oziroma logarji. Menimo, da to ni normalno in na tako stanje smo že večkrat opozarjali tudi v preteklih letih, vendar se stanje le polagoma popravlja.

NAJPOGOSTEJŠE KRŠITVE PREDPISOV

a) prometni prekrški

Medtem, ko so bili prometni prekrški v letu 1955 po številčnosti na drugem mestu (28,3%), so leti zavzeli v letu 1956 prvo mesto (34% vseh prekrškov). Vzroke za tako občuten porast teh prekrškov vidimo predvsem v zaostitvi režima na naših cestah, vzpostavljenega z Odredbo o cestnem prometu v LRS. Kršilce predpisov te odredbe je LM začela prijavljati v zadnjih mesecih leta 1955 in to se je nadaljevalo še nekaj mesecev v letu 1956. Sme mo trditi, da smo imeli tedaj pojave masovnega prijavljanja in kaznovanja kršilcev prometnih predpisov, kar pa je že v drugi polovici leta bilo zaustavljeno. To vidimo iz podatkov, ki nam kažejo, da je bilo v prvi polovici leta 1956 izrečenih zaradi kršitve prometnih predpisov 3404, v drugi polovici pa 2332 kazni. Poudarjamo, da je bil ta padec zlasti občuten v zadnjem tromesečju preteklega leta in sicer zaradi prizadevanja TNZ, o čemer je že bilo govora.

Kazni za te vrste prekrškov so bile razmeroma nizke, saj so sodniki za prekrške v skoraj 4000 primerih izrekli denarno kazen do 500 din ali ukor. Neprimerno strožje kazni so bile izrečene v primerih, ko je šlo za nevarno ogrožanje prometa zlasti, če smo obravnavali voznika, ki je vozil motorno vozilo v vinjenem stanju, ali ki je bil brez voznškega dovoljenja. V desetih prime-

rih smo izrekli za kršitve prometnih predpisov tudi zaporno kazen, v 50 primerih pa varstveni ukrep odvzema voznškega dovoljenja.

Vzroki storitve prometnih prekrškov so različni. Težji prekrški so čisto posledica vinjenosti, včasih neprevidnosti in nepazljivosti. Lažji prometni prekrški so pogosto storjeni zaradi naglice uporabnikov cest, njihove zanišljenosti, komodnosti in lahkomišelnosti, da se jim na cesti ne more nič zgoditi, čeprav nepravilno vozijo, včasih tudi zaradi nepoznavanja cestno-prometnih predpisov.

b) prekrški zoper javni red in mir ter notranjo ureditev

Število kaznovanih prekrškov zoper javni red in mir ter notranjo ureditev je bilo lani v primeru s letom 1955 občutno manjše, absolutno pa za 43 prekrškov večje. Vsa leta do sedaj so bili to najštevilnejši prekrški, v preteklem letu pa so padli na drugo mesto. Medtem ko je bilo v letu 1955 teh prekrškov 34,9% od skupnega števila vseh prekrškov, so zavzeli v letu 1956 prekrški zoper javni red in mir ter notranjo ureditev 24,1% vseh kaznovanih prekrškov. Predvsem je treba ugotoviti, da se je relativno in absolutno znižalo število prekrškov zaradi nedostojnega vedenja, število pretepev, razgrajanj, izredno drznega vedenja, omalovaževanj državnih organov, prostitucije, igranja na slepo srečo in beračenja, manj pa je bilo tudi nabiranja prostovoljnih prispevkov brez dovoljenja in neprijavljenih prireditvev. Prav tako je bilo manj kaznovanih tudi zaradi prekrškov predpisov o orožju.

V majhnem porastu so bili lani prekrški razširjanja lažnih novic, izmikanja delu, pijančevanja na javnem kraju in še nekaterih predpisov s področja javnega reda in notranje ureditve.

Naj tu omenimo še to, da je bilo zlasti v zadnjih mesecih preteklega leta čutiti zmanjšanje števila prijav in s tem zmanjšanje števila kaznovanih tudi zaradi prekrškov zoper javni red in mir.

Največ prekrškov te vrste je storjenih zaradi vinjenosti storilcev. Ker gre v pogostih primerih za težke kršitve javnega reda, so bile tudi kazni temu primerno izrečane. Večina zapornih kazni (755) je bilo izrečenih prav zaradi težkih kršitev Zakona o prekrških zoper javni red in mir, o čemer je že bilo govora.

Razmeroma veliko število državljanov (13,7% vseh kaznovanih) je bilo kaznovanih zaradi kršitev predpisov o prijavljanju bivališča in predpisov o osebnih izkaznicah. Gre za take osebe, ki spremembe bivališča sploh ne prijavijo, ali ne prijavijo začasnega bivanja, če pridejo k nam iz drugih okrajev ali republik. Glede osebnih izkaznic so zlasti pogoste kršitve v tem, da državljani ne dajejo podaljšati v roku veljavnosti osebnih izkaznic, ali pa jih ne nosijo s seboj. V veliki večini primerov gre za lažje kršitve teh predpisov in storilce kaznujejo občinski sodniki za prekrške z nižjimi denarnimi kaznimi. Vzroki teh prekrškov so največkrat pozabljivost, nemarnost, komodnost in podobno. Niso pa ravno redki primeri, ko okrajni sodniki obravnavajo storilca zaradi kršitve Zakona o prekrških zoper javni red in mir (na primer izmikanja delu, klataštva, beračenja in podobno), poleg tega pa še zaradi neprijave začasnega bivanja in neposredovanja osebne izkaznice. Prav takim storilcem so bile največkrat izrečene zaporne kazni in sicer 175 dni zoper

tiste, ki so kršili predpise o prijavljanju bivališča in 112 zapornih kazni zoper kršilce predpisov o osebnih izkaznicah.

Po našem mišljenju je prav, da te zadnje kaznujemo strogo, saj se namenoma ne prijavljajo iz raznih nepoštenih namenov in sodnikom za prekrške so že znani, ker je večina od njih povratnikov. To so tako imenovani tepiharji, copatarji, cigani in tem podobni, ki hodijo od hiše do hiše ter beračijo, prekupčujejo in se pečajo še z drugimi nedovoljenimi in nepoštenimi deli. Drugačna je stvar pri tistih državljanih, ki zaradi naglice in pozabljivosti ne vzamejo s seboj osebne izkaznice, ali se ne prijavijo, če so prišli za dan ali dva k svojim znancom ali sorodnikom, ali pa so se pozabili odjaviti, ko so odšli v kraj stalnega bivališča. Tudi v takih primerih bi bilo bolj prav opozoriti jih na nepravilnost in ne dosledno prijavljati, saj bo po našem mnenju tudi opozorilo in ne samo kazen doseglo svoj namen.

c) prekrški s področja gospodarstva

Ce primerjamo število gospodarskih prekrškov, ki so jih obravnavali sodniki za prekrške v letu 1955 s številom v letu 1956, lahko ugotovimo tako relativni kot absolutni porast teh prekrškov. Vseh pravomočno kaznovanih prekrškov s področja gospodarstva je bilo leta 1955/1956 ali 10,3% vseh prekrškov. Lansko leto je to število naraslo na 2127 ali na 12,6% vseh kaznovanih prekrškov. Ti podatki jasno kažejo, da so se v preteklem letu razne inšpekcije in tudi drugi upravni organi ljudskih odborov bolj posvetili raznim nepravilnostim in pomanjkljivostim, ki smo jih dolga leta opazili v raznih gospodarskih dejavnostih in jih začeli intenzivneje preganjati. Menimo, da je to pozitiven pojav. Razen s področja financ, kjer beležimo 2 prekrška manj kot v letu 1955, so v vseh drugih panogah gospodarstva prekrški, obravnavani po sodnikih za prekrške v porastu.

Se vedno so najštevilnejši gozdni prekrški, saj jih je bilo 592 (ali 3,5% vseh kaznovanih prekrškov), to je 173 več kot v letu 1955. Pričakovati bi bilo, da bodo predvsem logarji tisti, ki bodo gledali, da bo v tej panogi gospodarstva čim bolj vse v redu in preganjali kršilce predpisov o gozdovih in prometu z lesom. Najštevilnejši prekrški so protipravna sečnja (to je brez sečnega dovoljenja), posek neodkazane in neizgane lesa in prevoz neizgane lesa ali brez spremene in te prekrške prijavljajo v več primerih PLM kot logarji. Prav tako ugotavljajo sodniki tekom postopka, da sami logarji večkrat pripevajo k temu, da državljani stori prekršek. Kmetje morajo dolgo čakati na odkaz, nekateri logarji na svojo roko dovoljujejo posek brez odkazila, nekateri dovoljujejo izvoz lesa iz gozda predno so istega žigosali in opravijo to delo na domu kmeta, na cesti ali na kolodvoru itd. Nekaj takih primerov smo javili tudi upravi za gozdarstvo OLO s predlogom, da se zoper take logarje uvede disciplinski postopek.

Med gospodarskimi prekrški zavzemajo drugo mesto obrtni prekrški. V preteklem letu so zelo porasli in sicer od 178 v letu 1955 na 497 prekrškov v letu 1956. Tu gre predvsem za gospodinje, starejše ljudi, pa tudi za zaposlene delavce in uslužbence, ki si hočejo s šušmarjenjem poiskati dopolnilne dohodke in si tako izboljšati življenjske pogoje. Čeprav so to več ali manj škodljivi pojavi, smo reševali

te vrste prekrškov življenjsko in se pri izreku o višini kazni močno ozirali na socialno stanje obdolženega.

Gradbeni prekrški so bili v preteklem letu prav tako v porastu, tako, da smo jih kaznovali skoraj 200 več kot v letu 1955. Te vrste prekrškov ne delajo samo fizične, ampak tudi pravne osebe. Največ prekrškov je storejnih s tem, da se pričinja z gradnjo, predno dobi prizadeti gradbeno dovoljenje. Mnogi storilci greše zavestno, saj vedo, da jih vsa dokumentacija, potrebna za gradnjo, stane več, kot jih je možno kaznovati. Tudi dolgo čakanje gradbenih dovoljenj je pogosto vzrok, da podjetja in državljani prično z gradnjo, predno so dovoljenje dobili.

Tudi v panogi gostinstva so bile kršitve pogostejše kot v letu 1955. Predvsem so bili kršeni predpisi o gostinskih podjetjih in gostiščih, kršili pa so jih predvsem prodajalci vina, ki so točili na malo izven tržnega prostora.

Kršitve trgovinskih predpisov so bile v prejšnjih letih zelo redko obravnavane pred sodnikom za prekrške. V letu 1955 je bilo vsega 9 takih primerov, lansko leto pa že 81. V postopku smo imeli razne kršitve uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah, predpisov o ureditvi prometa s kmetijskimi pridelki in predpisov o nakupovalcih in nabavljajih.

Med gospodarskimi prekrški naj omenimo tudi kršitve Zakona o sladkovodnem ribištvi in Zakona o lovu. Število le-teh je ostalo na višini prejšnjih let. Opozoriti je le na dejstvo, da je protipravljen ribolov neprimerno pogostejši pojav, kot lov in na to, da so kršilci predpisov o ribolovu večinoma mlajši državljani, neredko mladoletniki, ki lovijo brez dovoljenja, poleg tega pa še na načine, ki so prepovedani.

Ostali gospodarski prekrški se nanašajo predvsem na kršitve Zakona o varstvu živine pred kužnimi boleznimi, ki so jih storili tisti, ki niso dali cepiti kokoši pred kokoško kugo in kršitve Zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci, ki so jih storili tisti lastniki krompirišč, ki niso pregledovali krompirišč in uničevali kloradnega hrošča. Zaradi teh prekrškov je bilo kaznovanih 317.

d) prekrški s področja delovnih razmerij

Sem spadajo predvsem kršitve predpisov o socialnem zavarovanju. Od sprejetja Zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev so kršitve tega zakona v stalnem porastu. Leta 1954 je bilo kaznovanih zaradi kršitve predpisov o socialnem zavarovanju 25 oseb, leta 1955 je bilo izrečenih 209 kazni, lansko leto že 832. Okrajni zavod za socialno zavarovanje in njegove podružnice prijavljajo odgovorne osebe v raznih ustanovah in podjetjih in seveda tudi privatnike, ki niso v predpisanim roku prijavili zavodu na novo zaposlenih delavcev, uslužbencev, gospodinjskih pomočnic itd. Sodniki za prekrške imamo s temi prijavami čisto težave, ker se tekom postopka pokaže, da ni prijavljena za prekršek odgovorna oseba, temveč neka druga, ali da so obstojali objektivni vzroki, zaradi česar je prišlo do zakasnele prijave. Teh in podobnih okoliščin zavod ne ugotavlja, ampak mehanično prijavlja vsakega neupoštevajoč niti tega, da zakasnitev prijave na primer za tri dni ni povzročila škode niti zavarovancu niti zavodu oziroma skupnosti, ker je zavezanec prijavil zavarovanca za

nazaj in vse dajatve tudi za nazaj plačal.

Zavod za socialno zavarovanje smo na to že opozarjali, vendar še vedno dobivamo take prijave, čeprav je le-teh zadnje čase nekaj manj kot jih je bilo.

V to grupo prekrškov spadajo tudi samovoljne zapustitve dela, ki so ostale na približno isti višini kot v letu 1955 in ki jih je bilo lani 93.

Po uveljavitvi dopolnitve Uredbe o oskrbnini ugotavljamo, da Biro za posredovanje dela prijavlja odgovorne osebe, češ da niso v roku javljale Biroju prostih delovnih mest v podjetjih. Biro prijavlja te osebe ne oziroma se na to, da je podjetje pisмено zaprosilo Biro za posredovanje dela, da nakaže napotnico določeni osebi. Neredki so primeri, ko Biro izda za tako osebo napotnico, nato pa prijavi podjetje, da ni javilo prostega delovnega mesta, kar je po našem mnenju preveč dosledno in tudi nevzgojno. Na te in podobne probleme smo Biro za posredovanje dela že opozorili, vendar vidnih rezultatov še nismo dosegli. Naj omenimo še to, da smo takih prekrškov v letu 1956 kaznovali 64.

e) ostali prekrški

Prekrški s področja zdravstva in socialne politike so v preteklem letu vidno porasli. Od 73 v letu 1955 je število kaznovanih prekrškov s tega področja v letu 1956 poskočilo na 294. Vsekakor je to plod aktivnejšega dela sanitarnih organov, predvsem sanitarne inšpekcije. Po predpisih o preprečevanju in zatiranju kužnih bolezni so bili kaznovani tisti, ki niso dajali cepiti otrok proti davici in kozam (teh je bilo 188), po predpisih o zdravstvenem nadzorstvu nad živili smo obravnavali in kaznovali 61 oseb, ki so prodajali nepregledana ali pokvarjena živila, ostalih kršitev predpisov s področja zdravstva in socialne politike pa je bilo 43.

Zalostna je ugotovitev, da je bilo kaznovanih 109 državljanov našega okraja zato, ker niso pošiljali svojih šolobveznih otrok v šolo. Gre predvsem za območje okolice Kamnika in Grosuplja. Prav bi bilo, da šolski odbori več delajo po tem vprašanju in da razgovarjajo s starši šolobveznih otrok, predno jih šole prijavijo.

Nekateri centri predvojaške vzgoje so prijavili precej obveznikov, ki so neredno obiskovali pouk predvojaške vzgoje in vaj. Zaradi kršenja predpisov, ki določajo obvezno obiskovanje predvojaške vzgoje je bilo kaznovanih 160 obveznikov.

Omeniti moramo še kršitve odlokov okrajnih in občinskih ljudskih odborov, ki so tudi nekoliko porasle glede na leto 1955. Ti prekrški so od 1109 v letu 1955 narasli na 1217 v preteklem letu. V večini gre za kršitve Odloka o javnem redu in miru in Odlokov v hišnem redu. Odlok o javnem redu je zlasti kršen s kaljenjem nočnega miru in krošnjarenjem. Odloki o hišnem redu pa predvsem zaradi vznemirjanja sosedov. Slednje prekrške je še posebno težavno obravnavati, ker

gre v večini primerov za običajne hišne prepire, ki pa so rezultat nemogočih stanovanjskih prilik, v katerih žive prizadete stranke. Razumljivo je tudi, da prav te prekrške prijavljajo sami državljani in le redko LM.

RAZNI PODATKI V ZVEZI Z UPRAVNIM KAZNOVANJEM

Med storilci prekrškov je bilo lansko leto tudi 27 inozemskih državljanov. Le-ti so kršili predvsem javni red (v 17 primerih) in prometne predpise (v 5 primerih). Njihovo število glede na leto 1955 ni poraslo.

Prav tako je v glavnem ostalo na isti višini število kaznovanih duhovnikov (33). V letu 1955 je bilo največ duhovnikov (14) kaznovanih zaradi kršitve predpisov o pravnem položaju verskih skupnosti, v preteklem letu le 2, ki sta zlorabila prižnico v politične namene. Pač pa smo obravnavali druge njihove prekrške, kot na primer iz socialnega zavarovanja 3 primerov, iz gradbeništva 3 primere, zaradi neprijave prebivališča 5, zaradi širjenja neresničnih vesti 3 itd.

V letu 1956 je bilo vplačanih denarnih kazni skupaj s taksami in stroški postopka 16.738.652 din ali povprečno 1084 din na vsakega storilca prekrška. V zgornji znesek niso vračunane kazni, ki so jih izterjali od storilcev prekrškov uslužbenci LM na licu mesta.

Vplačani denar je bil redno odvajen v smislu obstoječih predpisov v republiški socialni sklad, v preventivni sklad Zavoda za socialno zavarovanje oziroma okrajni cestni sklad.

Omenimo naj še to, da so sodniki za prekrške poleg kazni izrekli v primerih težjih kršitev javnega reda in miru tudi varstveni ukrep izgon in sicer v 55 primerih. Izgon je bil izrečen v primerih, ko je storilec storil prekršek izredno drzne in surovega vedenja na javnem kraju, beračenja ali prostitucije. Varstveni ukrep odvzema predmeta, s katerim je bil prekršek storjen, smo izrekli v 88 primerih. Tu gre predvsem za odvzem orožja, ki so ga kaznovani držali neprijavljenega, to je, brez za to potrebnega dovoljenja.

SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANI

Največ prijav prejemamo od organov notranjih zadev in zato je razumljivo, da je naše sodelovanje kar najtesnejše predvsem s TNZ, njegovim službami in postajami LM. Predsednik senata se je pogosto udeleževal konferenc, sestankov in kolegijev na TNZ, zlasti v primerih, ko se je obravnavala problematika, ki ima kakršno koli zvezo z upravnim kaznovanjem. Razne pripombe in napake, ki so bile ugotovljene z naše strani ali obratno, smo takoj reševali, največ osebno.

V čestih primerih smo stopili v osebni stik z inšpekcijami. Zavodom za socialno zavarovanje, Birojem za posredovanje dela in drugimi organi, zaradi ureditve vprašanj, ki so

se pojavila kot pereča. Organom, ki so prijavljali prekrške, smo v večini primerov pošiljali odločbe in jih takoj obveščali o zaključkih upravnokazenskih zadev, ki so nam jih oni odstopili v kaznovanje.

S posameznimi upravnimi organi LO sodelujemo in koordiniramo delo v primerih, ko se za to pokaže potreba. Tako sodelovanje pride v poštev posebno v primerih, ko ta ali oni organ izvaja široke ukrepe na primer fluorografiranje, zatiranje koloradskega hrošča, cepjenje kokoši pred kokošjo kugo itd.). Ob takih ukrepih je nujno potrebno medsebojno sodelovanje, kajti s pravilnimi in hitrimi upravnokazenskimi postopki sodniki za prekrške lahko doprinesemo k boljšemu uspehu takih ukrepov.

POMOČ SENATA OBČINSKIM SODNIKOM ZA PREKRŠKE

Okrajni senat je nudil pomoč občinskim sodnikom za prekrške na več načinov. V letu 1956 smo imeli z vsemi občinskimi sodniki dve delovni konferenci, na katerih smo pretresli vse zapažene napake in pomanjkljivosti pri njihovem delu, istočasno pa tudi razčistili različna pravna vprašanja, ki so se pojavila v praksi. Obeh konferenc se je udeležil tudi predsednik republiškega senata za prekrške.

Nekako sredi leta smo pregledali na sedežih občinskih sodnikov celokupno njihovo poslovanje in jim tudi ob tej priliki pomagali z opozorili in nasveti. Pregled je opravil en član republiškega senata skupno z enim okrajnim sodnikom za prekrške.

Občinski sodniki za prekrške so pogosto prihajali po raznih vprašanjih na okrajni senat, kjer so bila dajana navodila in odgovori na njihova vprašanja. V konkretnem primeru smo se posluževali telefonskih zvez in tako reševali nujne zadeve, poleg tega pa je okrajni senat izdal tudi več pisemenih navodil in okrožnic, ki so se nanašale na delo občinskih sodnikov za prekrške. Pomoč smo jim nudili pri preskrbi z raznimi formularji, ki jih rabijo pri svojem delu.

ZAKLJUČEK

Mnenja smo, da je v našem bodočem delu treba kaznovno politiko predvsem usmerjati na to, da ne bomo dosledno kaznovali vsak prekršek, za katerega zve uslužbenec notranjih zadev, neka druga uradna oseba, upravni organ ali sodnik za prekrške. Prepričani smo, da kaznovanje ni in ne more biti edino sredstvo za jačanje družbene discipline državljanov. To velja predvsem za malenkostne kršitve pravne reda in družbene discipline. V teh primerih bo po našem mišljenju več zalego opozarjanje državljanov kot kaznovanje.

Statistični podatki iz letošnjega leta nam že kažejo rezultate spreminjene in milejše politike prijavljanja in kaznovanja prekrškov. Medtem ko smo v prvih 3 mesecih preteklega leta uvedli okrajni in občinski sodniki za prekrške uprav-

no-kazenski postopek v 11.982 primerih, smo v istem razdobju letošnjega leta uvedli postopek v 6023 primerih, se pravi, da je število obravnavanih prekrškov padlo skoraj za 50%. Predvsem moramo poudariti, da je izredno močno padlo število prometnih prekrškov in prekrškov zoper javni red in mir in notranjo ureditev. Od prometnih prekrškov so v porastu edino kršitve predpisov o vozniških motornih vozilih in sicer zaradi vse pogostejših voženj motornih vozil brez vozniškega dovoljenja, kar je pri naglem porastu števila novih vozil do neke mere razumljivo. Pri tem pa lahko trdimo, da se zaradi milejše kaznovne politike stanje reda in miru ter prometne discipline ni poslabšalo, to pa zaradi tega, ker se je družbena disciplina na teh področjih utrjevala predvsem z različnimi preventivnimi ukrepi. Na drugi strani pa moramo ugotoviti, da je število obravnavanih kršitev predpisov s področij gospodarstva in nekaterih drugih panog še vedno v porastu. Tako je na primer v porastu število gradbenih prekrškov, število kršitev predpisov s področja trgovine, gostinstva, zdravstva itd. Res je, da to dejstvo kaže na vse intenzivnejše delo upravnih organov, ki delajo na teh področjih, na drugi strani pa smo mnenja, da bi tudi drugi upravni organi, ki prijavljajo kršitve predpisov sodnikom za prekrške, morali z različnimi preventivnimi ukrepi reševati probleme in ne le kršitve prijavljati.

Osnovne organe upravnega kaznovanja bo treba še nadalje utrjevati. Po zakonskih predpisih in statutih so le-ti posebni LO, medtem ko so tu in tam še vedno mnenja, da so sodniki za prekrške le navadni uslužbenci. Imamo še primere, ko hočejo vodilni uslužbenci občinskih ljudskih odborov vplivati na sodnike za prekrške predvsem glede višine kazni. Bili so celo primeri, da se je od občinskega sodnika zahtevalo, da določeno osebo kaznuje, čeprav v konkretnih primerih niso bili podani vsi znaki dejanskega stanja prekrška. Proti vsem takim in podobnim pojavom se bo treba še nadalje boriti in vsestransko čuvati zakonitost in tudi položaj občinskega sodnika za prekrške.

Z vsemi organi, ki nam dostavljajo prijave, bo treba še tesneje sodelovati, predvsem v tem smislu, da ne bodo prijavljali dosledno vsak prekršek, ki ga opazijo, oziroma vsakega zve, pač pa le tiste, ki so težje narave ali kako drugače predstavljajo problem za neko službo, panogo upravnega delovanja ali gospodarstvo, v vseh drugih primerih pa je po našem mnenju primernejše iti predvsem na linijo opozarjanja državljanov in uvajanja različnejših ukrepov, ki bodo preventivno vplivali na jačanje družbene discipline, saj v nasprotnem primeru bomo ljudi le masovno kaznovali, namen kaznovanja pa s tem vsekakor ne bo dosežen.

Vsečina

Vabilo na 19. skupno sejo OLO. Poročilo Senata za prekrške o delu v l. 1956.